

PERTTI VOUTILAINEN
PÄÄJOHTAJA

Helsinki 5.1.1993

Pääministeri
Esko Aho
Valtioneuvosto

HELSINKI

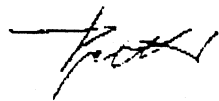
H.V.

Oheisena lupaamani paperi. Toimitan sen myös Iiro Viinaselle, jonka kanssa olen myös asiasta puhunut.

Toivon, että ongelman luonne tästä selviää. Pelkään, että tähänastista keskustelua on liiaksi sävyttänyt kokemus säästöpankkien ongelmien hoidosta. Siellä ei koskaan ole ollut kysymys aidosta omistajasta, joka joskus olisi sijoittanut rahojaan pankkiin. Tilanne on nyt kokonaan toinen ja koskettaa koko yhteiskuntarakenteen perusteita. Pankeilla on yli 500 000 osakkeenomistajaa, joiden uskoa sijoittamiseen ei saa kokonaan romuttaa.

Hyvää loppiaista!

Parhain terveisin

OMISTAJIEN ASEMA PANKKITUKEA MYÖNNETTÄESSÄ

Omistajien asema pankkitukea myönnettäessä joutunee ensimmäistä kertaa todelliseen testiin KOP:n pääomarakennetta turvattaessa. Asia on periaatteellisesti tärkeä, sillä se koskettaa KOP:ssa välittömästi noin 200 000 osakkeenomistajaa ja valittavalla linjalla on suuri vaikutus omistamiseen yleensä tässä maassa. Uskoa omistamiseen ei saisi täysin romuttaa.

KOP:n osakkeen nimellisarvo on 20 mk. Oma pääoma 31.12.1992 on 41 mk/osake. Jos siitä vähennetään valtion pääomasijoitus (1,7 mrd mk), tullaan lukuun 32 mk/osake. Hetkellä, jolloin 8 %:n vakavaraisuusraja lähitulevaisuudessa alitetaan, oma pääoma on 29 mk/osake. Vuosille 1993-94 arvioitujen tappioiden jälkeen oma pääoma ilman valtion pääomasijoitusta olisi 7 mk/osake. Pörssikurssi on viime aikoina vakiintunut tasolle 7-9 mk.

Valtion taholta on ehdotettu osakepääoman alentamista niin, että osakkeen nimellisarvo laskettaisiin 2 markkaan. Tälle luvulle ei tiettävästi ole esitettävissä mitään asiallista laskennallista perustetta. On vaikeaa esittää täsmällisiä arvioita siitä, mikä näin rajun osakepääoma-alennuksen vaikutus pörssikurssiin olisi. Näin on erityisesti siinä tapauksessa, että samanaikaisesti päätetään KOP/SSP/SKOP-järjestelystä. Toimenpide joka tapauksessa koettaisiin omistuksen konfiskointina ja etenkin ulkomailta katsottuna pankkien sosialisointina, millä seikalla olisi hyvin negatiivinen vaikutus mahdollisuuksiimme hankkia pankkiin ulkomaista pääomaa. Pörssikurssien voi odottaa putoavan huomattavasti, jos ei ihan 2 markkaan niin kuitenkin lähelle sitä.

Osakepääoman alentaminen on ongelmallinen myös päätöksentekomielessä. Kun pankin oma pääoma päätöksentekohetkellä on vielä 29 mk/osake, on erittäin vaikeaa löytää perustelut omistajien aseman huonontamiselle edelleen siitä, mihin pörssikurssin kehitys jo on johtanut. Houkuttelevammaksi vaihtoehdoksi tulee pankin toiminnan lopettaminen ja omaisuuden jakaminen omistajien kesken. Tämän vaihtoehdon houkuttelevuus vielä lisääntyy, jos vanhojen osakkeiden oikeutta osinkoon etuoikeusjärjestelyillä huononnetaan. Kun toiminnan lopettaminen tulee omistajille edullisemmaksi, on myös pankin johdon velvollisuus ajaa tätä linjaa. Liian kovilla ehdoilla tarjottavasta pankkituesta siis kannattaa kieltäytyä ja aloittaa selvitystilamenettely toiminnan purkamiseksi. KOP:n johto ja omistajat ovat tämän päätöksen edessä lähi- viikkoina.

Umpikuja olisi ratkaistavissa osakepääoman maltillisemmalla leikkauksella. Perusteltavissa ja läpivietävissä olevan pohjan muodostaisi pörssikurssi. Kun nykyinen kurssitaso vielä sattuu olemaan lähellä sitä osakekohtaista oman pääoman määrää, johon odotettavissa olevat tappiot johtavat, olisi tästä löydettävissä lisäperuste pörssikurssin käyttämiselle.

Tarvittavan lisäpääoman määrä on riippumaton osakkeen nimellisarvosta. Valtion osuutta on kuitenkin mahdollista alentaa, jos sekä vanhojen että uusien omistajien kiinnostusta sijoittaa pankin osakkeisiin tuetaan. Osakepääoman maltillisempi alentaminen on tällöin edullisempaa kuin rajua leikkaus. Näissä markkinaoloissa ei voida odottaa, että entiset omistajat voisivat sijoittaa pankkiin miljardeja, mutta ehkä satoja miljoonia kuitenkin. Näin voitaisiin pienentää valtion tuen osuutta välittömästäkin, mutta tätäkin tärkeämpää olisi säilyttää sijoittamishalu pitemmällä tähtäyksellä. Pörssikurssi 8 mk olisi siis kaikin puolin edullisempi nimellisarvo kuin ehdotettu 2 mk. Liitteenä on omaa pääomaa koskeva laskelma eri nimellisarvoilla.

Tässä laskelmassa ei ole käsitelty mahdollisuutta alentaa vakavaraisuusvaatimusta tilapäisesti. Jos se olisi mahdollista, voitaisiin tukitarvetta alentaa ja ainakin lykätä tuonemmaksi. Eriarvoisten osakesarjojen käyttöä ei tässä myöskään ole käsitelty. Niiden käytöllä voidaan säädellä määräysvaltasuhteita ja etuoikeutta tuleviin osinkoihin, mutta muutoin niiden käyttö on vallitsevan ajatustavan vastaista. Näihinkin kysymyksiin joudutaan kehittämään innovatiivisia ratkaisuja aivan lähipäivinä, mutta suurin ja kiireellisin asia on kysymys osakepääoman alentamisesta tavalla, joka on osakkeenomistajien hyväksyttävissä.

KOP:n pääomarakenne ja tukitarve, mrd mk

	<u>Osakkeen nimellisarvo, mk</u>		
	<u>2,-</u>	<u>8,-</u>	<u>20,-</u>
		(pörssikurssi)	(nykyinen nimellisarvo)
Oma pääoma,	5,5	5,5	5,5
josta opo	0,4	1,5	3,7
Valtion opo-sijoitus (45 % omistus)	0,3	1,2	3,0
Korotettu oma pääoma	5,8	6,7	8,5
./. tappiot 1993-94	4,1	4,1	4,1
<hr/>			
Pääomajäämä	1,7	2,6	4,4
Muu tukitarve 1)	3,8	2,9	1,1

- 1) Tästä osa saatavissa yksityisiltä markkinoilta, jos kiinnostusta pankin osakkeiden omistukseen voidaan rohkaista.